

**EU-HANKE:
EUROPEAN TREATMENT AND TRANSITION MANAGEMENT OF HIGH
RISK OFFENDERS**

**KORKEAN UUSIMISRISKIN ASIAKKAIDEN SIIRTYMÄVAIHEEN
TYÖSKENTELYN KEHITTÄMINEN**

Tiina Vogt-Airaksinen 4/2014

JCN Justice Co-operation Network project (JUST/2011-2012/PEN/AG/2943)

- EU-hanke, partnereina Saksa (osavaltio Mecklenburg-Western-Pomerania), Viro, Irlanti ja Suomi
- Kumppaneina myös Saksan oikeusministeriö, Belgia, Alankomaat (siellä CEP), Slovakia ja Slovenia.
- Maiden hankeryhmiin kuuluu asiantuntijoita vankiloista ja yhdyskuntaseuraamustoimistoista sekä keskushallinnoista
- Suomesta mukana OM ja Rise: Elina Ruuskanen (KPO), RISEn alueilta Riitta Kari (LSRA), Petteri Autio (IPRA), Sanna Kohvakka (ESRA) ja Kehasta Kirsti Kuivajärvi ja Tiina Vogt-Airaksinen

Projektin osatavoitteet ja vaiheet

1. Yhteisen käsityksen muodostaminen korkean riskin vankien vapauttamiseen ja siirtymävaiheisiin liittyvistä käsitteistä.
2. Olemassa olevien siirtymävaiheiden toimenpiteiden ja vapauttamisjärjestelyjen vertaileminen. Tarkoitus on nostaa esiin yleisesti käytettyjä toimintatapoja eri maissa.
3. Olemassa olevien käytäntöjen ja toimintatapojen analysointi ja arviointi. Tavoitteena on löytää hyviä käytäntöjä.
4. Korkean riskin vankien vapauttamiseen liittyvien vähimmäisnormien ja mallin kehittäminen.
5. Projektin tulosten levittäminen muihin EU-maihin. Tuloksia esitellään etenkin projektin päätöskonferenssissa.

Projektin tavoitteet

- Kehittää eurooppalainen verkosto ja tietokanta, johon kerätään parhaita käytäntöjä liittyen korkeariskisten hallittuun vapauttamiseen
- Siirtymillä ja hallitulla vapauttamisella viitataan niihin yhteistyön muotoihin, joita on olemassa rikosoikeusjärjestelmän toimijoiden, vapaaehtoisten palveluntarjoajien ja muiden toimijoiden välillä. (Mm terveysviranomaiset, asianajajat, vapaaehtoisjärjestöt ja paikalliset viranomaiset).
- Kehittää vähimmäisnormit ja malli korkean riskin vankien vapauttamiseen, jossa kaikki vapauttamiseen ja siirtymävaiheisiin liittyvät toimijat on nivottu mukaan ja jossa jatkuvuus on keskeinen lähestymistapa.
- Projektia rahoittaa Euroopan komission rikosoikeusohjelma (Criminal Justice Programme).

TÄHÄN MENNESSÄ TAPAHTUNUTTA

Tallinnan työpaja maaliskuussa 2013:

- Korkean riskin rikoksentekijän määritelmästä sovittiin:
- *“Korkean riskin rikoksentekijä on joku, jonka kohdalla on korkea todennäköisyys sellaisten rikosten tekemiseen, jotka voivat aiheuttaa erittäin vaikeaa henkilökohtaista, fyysistä tai henkistä haittaa”*

Dublinin työpaja kesäkuussa 2013

- Tarkasteltiin ja vertailtiin nykykäytäntöjä ja siirtymävaiheen haasteita partnerimaissa
- Vaihdettiin ajatuksia ja keskusteltiin sekä visioitiin hyviä käytäntöjä

Helsingin työpaja marraskuussa 2013:

- Parhaimpien käytäntöjen ja strategioiden määrittely:
  - työskentelyyn korkean riskin asiakkaiden kanssa ja
  - kuntoutusjatkumoiden kehittämiseen sekä
  - hallittuun vapauttamiseen
- Helsingissä luotiin työpajatyöskentelyn ja etukäteiskyselyn perusteella hyvien käytäntöjen lista:

HYVÄT KÄYTÄNNÖT

1) Lainsäädäntö ja tuomioistuinkäytännöt

Lainsäädäntö (asiat, jotka tulisi olla määritelty laissa):

- Kuntatakuu
- Erityinen hoito-ohjelma, joka määrätään tietyn tyyppisille vangeille (Saksa)
- Toistaiseksi voimassa oleva ehdonalainen vapauttaminen (temporary release, Irlanti)

Tuomioistuinkäytännöt:

- Valvonta koko rangaistusta suorittaville (Viro)
- Automaattinen vapautuminen, ei yksilöllistä harkintaa liittyen vapauttamisen ajankohtaan (Suomi)
- Seksuaalirikollisia koskevan lain vaatimukset (Irlanti)
- Seksuaalirikollisten vapautumisen jälkeinen valvonta (Irlanti)

2) Arviointiprosessi ja vankeusaika

Arviointiprosessi:

- Erityiset työkalut ja moniammatillinen tiimi seksuaalirikollisten kanssa työskentelemiseen (Viro)
- Moniammatillinen riski- ja tarvearvio korkean riskin asiakkaille (Suomi)
- Arviointikeskus (diagnostic centre) arvioi mahdolliset korkean riskin asiakkaat osana siirtymäprosessia (Saksa)
- PS/Rosh -arviointityökalu (Irlanti)

Vankeusaika:

- Rangaistusajan suunnitelma, joka kattaa koko vankeusajan ja jota päivitetään säännöllisesti (Viro)
- Moniammatillinen tiimi, joka hallinnoi siirtymäprosessia (Suomi)
- Psykologien käyttämä yhtenäinen järjestelmä, jota käytetään arviointikeskuksessa (diagnostic centre) (Saksa)
- ISM: integroitu tuomionhallintajärjestelmä (Irlanti)

3) Aika ennen vapautumista ja vapautumisen jälkeen

Aika ennen vapautumista:

- Moniammatillinen yhteistyö (Viro)
- Valvottu koevapaus (Suomi)
- INSTAR: tiedonvaihto vankilan ja yhdyskuntaseuraamustoimiston välillä (Saksa)
- Moniammatillinen vapautumista edeltävä tapaaminen (Irlanti)

Vapautumisen jälkeen

- Kuntatakuu
- FoKuS-malli (Saksa)
- Vapautumisen jälkeinen valvonta (Irlanti)
- SORAM: seksuaalirikollisten riskin arviointi ja hallinta (Irlanti)

MITÄ VIELÄ ON TAPAHTUMASSA?

Saksan työpaja huhtikuussa 2014:

- Hankkeen viimeinen osaseminaari, jonka tavoitteena on kehittää malli ja minimistandardi tukemaan työtä joka tehdään korkeariskisten tuomittujen vapauttamisvaiheen työskentelyä

Final Conference

- Päätösseminaari Saksassa syyskuussa 2014
- Seminaariin kutsutaan 300-400 osallistujaa, myös Suomesta on lähdössä joukko viranomaisia ja kolmannen sektorin toimijoita
- Tavoitteena levittää hankkeen kehittämää mallia ja hyviä käytäntöjä
- Ilmoittautumisaikaa on 2.4. saakka

